

Laululoitsudest üldlaulupeol

prof. Peeter Järvelaid

Laulupidu on Eesti Nokia! 1869.a. esimest üldlaulupidu Tartus loetakse meie rahvusliku liikumise üheks tippthetkeks. Selle esimese üldlaulupeo korraldajad tabasid ära midagi väga olulist-eksistentsiaalset, mis meie rahva püsimajäämiseks ja arenemiseks vaja. Pole ju võimalik, et muidu üks rahvas laulab juba 140 aastat ja leiab ikka vajaduse tulla kokku ja koos laulda. Kusjuures protsentuaalselt võtab sellest peost osa nii suur osa meie rahvast, et ühelgi arvuliselt suuremal rahval pole võimalik midagi taolist kunagi vastu panna. Laulupidu on tänaseks kantud maailma jaoks UNESCO maailmapärandi nimistusse kui unikaalne ja hoidmisväärt kogu maailma kultuuri jaoks. Kuid selle laulupeo vägi ja võlu seisneb eelkõige selles, et kõik kes seda pidu vaatama tulevad ja kes laulavad-tantsivad sel peol, teevad seda sisemisest vajadusest. Laulupidu on ka pärast tähtsasse kultuuripärandi nimekirja kandmist jäänud ikka elavaks. See pidu on sedavõrd kõrge energeetilise laenguga, et välismaalasedki, kes enamikust meie loitsude sõnadest aru ei saa, tunnetavad selle väge ja tulevad siia tagasi, et saada selles rituaalis osalemisest oma hingeline katarsis. Meie laulupidu on meie riigi- ja rahva üks tugevamaid positiivseid märke maailmale. Otsides uusi väljundeid ei tohiks unustada ja rõõmustada selle üle, mis meil juba suurt ja olulist olemas on.

Aeg antud laulda...

Läänemere äärne suvi on ilus, kuid vihm kuulub paratamatu osana selle juurde. Seetõttu tänapäeva suhteliselt ärahellitatud inimene, tahaks sellest suurest peost osa saada nii, et oleks ka soodsaim ilmastik. Kuid looduse vastu me ei saa, või vähemalt peaksime loodusega enam arvestama. 2009.a. laulupidu oli eriline, sest vaatamata raskemale majanduslikult olukorrale või just seetõttu, oli sel aastal kogunenud laulupeost osa saama eriliselt palju ja eriliselt positiivselt laetud inimesi. Peo üheks kulminatsiooniks kujunes lauljate-tantsijate rongkäik, mis ei tahtnudki ära lõppeda ja mis kestis kaks tundi kauem, kui peo korraldajad olid planeerinud. Tänapäeval muutuvad ilmateated üha täpsemaks ja kiiremaks, kuid laulupeo korraldussee seni jõudnud veel pole. Kõrvalt vaadates oli selline tunne, et vanajumal, kes ilmselt suur laulusõber, oli meie peo jaoks andnud meile ilusat ilma, et mitte ainult rongkäigus osalemisest kuivana rõõmu tunda, vaid et vähemalt paar tundi ilusas õhtus ilusaid laule nautida. Midagi meie peo korraldajad ei saanud looduse märkidest aru ja nii ei osatud kasutada maksimaalselt laulu jaoks seda aega, mis taevaste jõududega oli ehk nende teadmata kooskõlastatud. Tundub, et mitte kõik korraldajad pole tabanud ära seda ülivõimsat energeetikat, mida omab nende loitsutaoliste laulude laulmine. Tagantjärele on kõik palju targemad ja eks kõrvaltvaatajatel (televaatajatel) oli hea konstateerida, et näete, kui oleks korraldajad suutnud peoga alustada planeeritud ajal, siis oleks see ilma poolest suuremale hulgale pärast päris tugeva vihma alla jäänud kuulajatele, andnud suurema võimaluse seda imellusat pidu mõnusa õhtus nautida. Meie laulupeo kuulaja ei karda vihma, aga päris läbimärjana pole laulupeost osasaamine ikka päris see. Me võime olla veelinnurahvas nagu arvas kunagi Lennart Meri, aga päris veerahvas me siiski pole.

Laulupeo rongkäigust 2009 ja uuest ärkamisajast.

Juba kahekümne viienda üldlaulupeo rongkäigu alguses tabas rahvas mingi eriline tunne, et midagi uut on õhus. Rongkäigu ajal hakkasid nii mõnedki järsku sõnastama enda jaoks, et nad pole enam ammu tundnud sellist imelist tunnet hinges. Loomulikult oli igapähe oma kogemus. Oli neid, kes veel ajaloolisest 1969.a. üldlaulupeost osa saanud. Tasub meenutada, et see režiim kes kõike head sel ajal vaid nõukogude süsteemi teenena püüdis näidata, sattus just 1969 kimbatusse, sest eestlased tähistasid küll selle režiimi valsa pilgu all, aga sajandi möödumist oma laulupidude algusest. Nagu räägib vanem põlvkond, pani see südamed erilisel tüksuma. Seni pole sellele tähelepanu juhitud, et just kaks aastakümnet hiljem (see ju nende laulupeoliste lapsed!) seisis juba uus põlvkond Balti ketis ja laulis kuulsatel öölaulupidudel end kogu maailma imestuseks väga intelligentselt ja mõjusalt vabaks. Nüüd siis 2009, olid vanaisade ja isade kõrvale astunud lapselaste põlvkond, kes sündisid laulva revolutsiooni lastena. See kõige õnnelikum põlvkond, sest nemad on siia maailma tulnud suurte lootuste ajal. See vanemates olnud eriline õnne- ja lootuse tunne, peaks andma sellele uuele põlvkonnale, kelle lapsed osalevad kahe aastakümne pärast uue põlvkonnana sel suurel peol, erilise vabaduse- ja kindlustunde tegutsemiseks vabas riigis ja loodetaval vaba inimese arenguks heas ühiskonnas. Probleemiks Eesti jaoks on olnud riigimeeste vähene oskus kaasata vajaliku tegemisse võimalikult palju kaasmaalasi. Tänases majanduskriisis ei taheta näha enda tegematajätmissi ja parajaid valearvestusi ning rumalusigi. Eriti hakkavad veada silma siis, kui me tuleme meelde, et 2007.a. oleks Eesti võinud minna üle eurole ja tänaseks oleks uuele valuutale ülemineku sokk ühiskonnas üle elatud. Nüüd suure üleilmse majanduskriisi ajal käivad valitsuse poolt eurole ülemineku tööd, mis paraku rahvale väga palju mõttetut valu ja lisaraskust toovad. Kui kasutada laulupeo võrdlust, et kui meie arengu suund planeeritud, siis ei tohi poolel teel seisma jääda, sest meile oli soodne seis olemas. Kui aga varasemaks planeeritud teha paar aastat hiljem, siis võib seista oma tegemistega paduvihma käes läbimärja ja lödisevana ja ei tasu imestada, miks nii hästi planeeritud pidu kõigile täielikku naudigut ja õnnetunnet ei too. Eestile oli olemas ka võimalus proovida olla Euroopa Liidu juhtriik, mis oleks meie haldusaparaadi sundinud tõusma uuele tasemele, kuid ka siin tollane valitsus, lõi lihtsalt araks, sest lihtsam oli jätta oma võimalused kasutamata. Täna on selge, et majanduslikul raskel ajal, oleks suur õnn, kui meie riigi- ja haldusvõimekus oleks juba kõrgemal tasemel, et siis kiiremini rahva eluolu jälle paremaks saaks. Tuleb välja, et meie laulupeo ja riigi valitsmise vahel on enamgi sarnasust, kui me ehk oskame esialgu arvata.

Laulupidu kui poliitiline unenägu.

Eestis toimiv majanduskriis on meie poliitilise eliidi tegemised enam tõstnud rahva huviorbiiti kui oli majanduslikult mõnusamal ajal. Rahvas vaatab täna üha kriitilisemalt valitsejate tegemistele ja tegematajätmistele. Demokraatlikule riigile omaselt, rahvas tunnetab seda, et poliitikut on siiski rahva teenrid, kes oma heaolu saavad rahvalt kogutud maksudest. Eesti ühiskond on aga oma arvuliselt suuruselt väike ja siin inimeste vahelised sidemed väga tihedad. Ega asjata välismaalased ütlevad, et Eesti on imelik ühiskond, kus iga teine inimene on tuttav ja iga kolmas sugulane. Kahjuks pole meie poliitikutud suutnud seda fenomeni enda jaoks nii selgeks teha, et seda rahva omavahelist seotust positiivselt kasutada millegi suurema saavutamiseks. 2009.a. laulupidu andis midagi meie poliitilise kultuuri jaoks. Väga suur teene selles oli president Ilvesel perega. Selle asemel, et seista kuskil tribüünil või VIP kohal, seisis ta koos naise ja lapsega rahva hulgas. Tegelikult koha rahva hulgas olid leidnud veel mõnedki juhtivad poliitikutud, kuid president oli selles enam positiivselt nähtav. Kui tänases maailmas räägitakse üha enam rahast, millega tehakse pidevalt kallist reklaami poliitikutele, siis laulupeo rongkäik näitas

Väike-Õismäe Gümnaasiumi laulupeolised laulupeo rongkäigus.

midagi muud. Selgus, et rahva hulgas oma perega seisev president äratas lauljates vaba soovi presidenti tervitada rõõmsate hüüetega. Kuigi oleme rahvas, „kes saksa ees ei kummarda“. Nii lihtne see tegelikult ongi. Kui aga president ootas ära oma Viljandimaa koduvalla koorid ja astus koos perega nende hulka, et koos „oma valla rahvaga“ kõnida rongkäigus laulukaare alla, siis ilmselt nii mõnigi meie poliitik hakkas mõtlema, kas järgmisel laulupeol on tal oma valla rahvaga selline side, et saaks ka rõõmuga koos oma valla rahvaga laulupeolisena lustida. Me peame endale aru andma, et teise maailmasõja okupatsioonirežiimid püüdsidki ju meie ühistunnet lõhkuda ja tõsi küll ebaõnnestunud vormida meist mingit homo soveticust. Eesti rahvas on tugev siis, kui meil kõigil olemas oma küla, valla, kihelkonna jne identiteet. Eesti poliitilise kultuuri aluseks on vaba kodanik ja ikka selline kolmanda seisuse tegelane, kes erilise sära võib saada vaid oma ande arendamisel täiuslikkuseni, ikka selle Hurda poolt väljaõeldud vaimujõu kaudu.

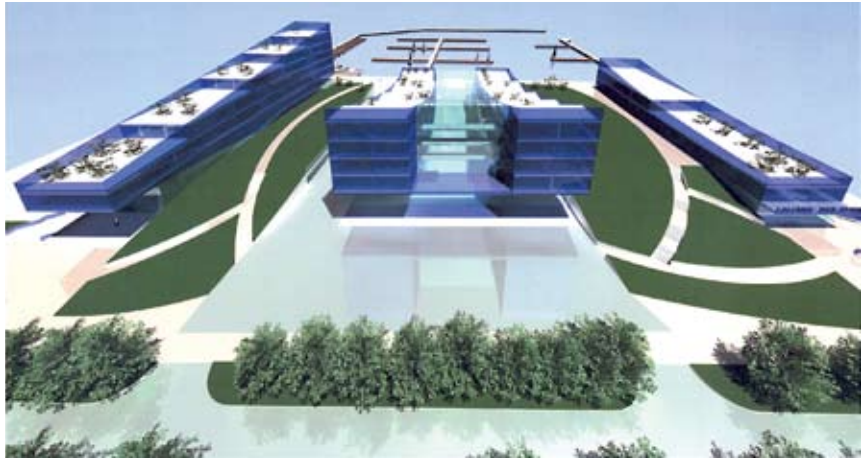
Laulupidu kui suur ESTO!

2009.a. ESTO toimub Saksamaal Münsteris ja sellest ei kujune kindlasti võrdluses varasematega väga suurt üritust. Sellest võib aru saada, sest kui sel aastal Tallinnas selline võimas üldlaulu- ja tantsupidu, siis eestlased üle maailma on tahtnud tulla hoopis suvel Eestisse. Vaadates laulupeo rongkäigu peas kõndinud eestlaste koores laiast maailmast (eriti palju Kanadast ja USAst) oli küll eriline tunne, sest tahtmata kuidagi arvustada ESTO korraldajaid, oli meil Tallinnas selline tunne, et laulupeo rongkäik, mis kestis vahetpidamata ligi neli tundi ongi aasta 2009 kõige suurem ESTO! Kõik asjad peavad ise minema oma kohale loomulikult teel. Kuid vähemalt need inimesed, kes Tallinnas said laulupeolistena osaleda selles ühises laulmises ja ühises hingamises, kannavad koju mõtte, et eestlaste ESTO saab täna vabas maailmas olla vaid eesisade maal. Kokku võib saada igal pool maailmas ja arutada oma asju ning vahetada kogemusi, kuidas elus läheb. Kuid nagu moslemid üle maailma peavad saama ära käidud Mekkas (pühal maal), siis ilmselt iga eestlase jaoks on tema hinge jaoks vajalik, et saaks osa kas või kordki sellest suurest ühislaulmisest-ühishingamisest meie sinise kandi kaunimal valgete ööde ajal. Pärast selle kogemist ei saa olla kahtlust, et keegi unustab oma kuuluvuse selle laulva rahva hulka. Need pühad loitsutüüpi laulud teevad ka nendest, kes enda arvates ei laula – eestlase, rahva kes laulab oma hinge kergeks.

Hing laulab...

Vahel oma igapäevaseid töid tehes, tabad end mõttelt, mis meenutab laulusalmi, et suu laulab, süda valutab...Selline pidev muretsemine tänase- ja homse päeva pärast paistab olevat meie rahvusena kuidagi omane. Kui ma mõtlen siin näiteks itaallastele, kes laulavad igal pool kus võimalik (väga ilusti!), siis nende lõunamaa temperament oskab luua neile vajaliku hingelise vabanemise tunde kuidagi nagu kergemalt. Eestlase hing paistab asuvat kuskil üpris sügaval ja tema äratamiseks tuleb kasutada suuremaid pingutusi ja erilisi loitsusid. Meie laulupeo traditsiooniline repertuaar on aegade jooksul paljud sellised hingeloitsud ajatuules välja sõelunud ja nendel traditsioonilistel lauludel peaks jääma oma koht uuema repertuaari kõrval. Loomulikult on meie laulupidu olnud pidevas arengus vähemalt läbi viimase 140 aasta. Kuid üldlaulupeol olemas küllalt pikk eellugu, mille juured viivad meie regilaulude laulmise eripära juurde, mis kui loodud koorilaulu omaksvõtmiseks. Sel aastal suuresti vahetunud laulupeorepertuaar, mis peole toonud enam laule, mis tavaliselt esitatakse ooperimajades, said kohe esimesel katsel üpris karmi proovi, sest ilmaat otsustas selliste laulude laulmise ajal päästa valla päris võimsalt vihmakraanid. Laulda ja kuulata loitsudena kõlavaid vanu laulupeolaule on kergem paduvihma all olles, kui laule, mida varem kuulatud soojas teatris mõnusa toolis istudes. Loitsu(laulu)de osakaal ei tohiks siiski meie laulupeo repertuaaris liialt väikeks jääda, sest 19. sajandi keskel oli ühiskond enam teadlik meie hinge vajalike loitsudest ja nende ravivast-jõuduandvast toimest. Arendagem seetõttu oma laulupeokultuuri, kuid UNESCO maailma kultuuripärandi nimekirja on meie laulupidu saanud just seetõttu, et siin lauldavad laulud on ikka olnud need loitsud, mille laulmise-kuulamise järel, minnaks koju tundega, et meie hing laulab...Meie hing on kergem, me oleme energilisemad, teotahelisemad ja avatamad loodusega kooskõlas olemisele. Seni pole meie ajaloolased meie rahva ajaloolist demograafiakõverat uurinud sellest aspektist, kuidas meie laulupeod on tõstnud meie järelkasvu, kuid on tunne, et selle erilise hingelise seisundi tõttu, on ikka siia maale uusi ilmakodanikke sigitatud, sest on olnud usku, et iidsete loitsude hingejõud, vajab edasiandmist. Need hinged moodustavadki selle omapärase laulva rahva siin suhteliselt põhjamaise mere ääres. Kuni see rahvas omab jõudu, et tulla üle maailma ikka kokku ja laulda oma väge kandvad loitsud ära, nii kaua ei saa see rahvas siit maailmast kaduda, sest sel rahval on oma missioon kanda. Õpetada ja tuletada laias maailmas meie lähematele ja kaugematele naabritele meelde, et laulus on väga suurt väge, mis aitab elada. Laulus on seda müstilist, sõnul seletamatut väge, mis teeb arvult väikse rahva suureks ja raskustele vastuastumisel vapraks.

Kakumäe jahisadama detailplaneering on valminud

Vaade jahisadamale maalt.

Juba mitu aastat on suviti üheks kohalikkude kogukonda huvitavaks teemaks Kakumäe jahisadama võimalikud arengud. Kui augustis kolm aastat tagasi arutati keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi, kaks aastat tagasi keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet, aasta tagasi detailplaneeringu eskiisi, siis nüüd on juuli lõpust augusti keskpaigani arutlusel Tallinna Linnavalitsuse poolt 1. juulil 2009 vastu võetud detailplaneeringulahendus.

Kuna Kakumäel puudub hetkel asumi keskus ning arvestades sadamaseadusest tulenevaid külalissadamale kohustuslikke nõudeid, näeb planeering ette senise olemasoleva Kakumäe kalasadamade territooriumile ja selle lähialale, kokku 16,74 hektarile, väiksema keskuse tekkimise. Lisaks sadamahoonele koos jahi- ja kala-kaidega on heakskiidetud planeeringulahenduse kohaselt kavandatud kaks sadamaga seonduvat ärihoonet, üheksa korterelamut ja lasteaid. Kogu detailplaneeringulahendus lähtub eelnevalt koostatud keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemustest ning valitud on kõige keskkonnasäästlikumad lahendused ning enam kui pool detailplaneeringulahendusest on kavandatud kõigile ligipääsetavaks ja kasutatavaks. Keskkonnasõbralike lahenduste näiteks saab tuua olmevee jaoks põhjavee asemel planeeritud merevee kasutamist, samuti sooja vee saamiseks maakütte kasutamist.

Aasta tagasi oli üheks enam poolemikak tekitavaks küsimuseks korterelamute kavandamine nn väikeelamute rajooni. Kortereelamute kavandamisel on selgelt mitu erinevat põhjust olnud. Esiteks näitasid keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus tehtud uuringud, et üksikelamute ehitamisel ei ole võimalik säilitada sangleppade elukohti, sest sangleppade vajadus rohkelt vett, inimesed aga ei soovi tavaliselt õues käia kummikutega ning seetõttu tõstetakse maapinda, mis on aga sangleppade hävimise põhjus. Teiseks oluliseks kriteeriumiks on asjaolu, et ehitamisele eelnevast kõrghaljastusest säilib üksikelamutega krundil kümne aasta jooksul ehitamise lõpetamisest arvates vaid 10-15%. Kolmandaks tuleb kindlasti arvestada konkreetset olukorda ehk olemasolevaid hooned Kakumäe sadama piirkonnas. Nimelt asuvad seal hetkel kalatehase tootmishooned, kolme- ja kahekorruelised büroohooned ning ca 15 meetri kõrgune korterelamu ning lähipiirkonna elamute keskmine kõrgusega ehk 11 meetri kõrgune ridaelamu. Seetõttu leiti ekspertide poolt, et parim lahendus on rajada alale

üksikelamute ja ridaelamute asemel korterelamud, kusjuures hoonete katuslagede kõrgus on 12 meetrit.

Tagamaks võimalikult palju haljastust, on planeeringulahenduses parkimine viidud suures osas maa alla. Säilitatakse maksimaalselt olemasolevaid puud ning kõik väärtuslikud puud jäävad alles. Kogu planeeringuala hoonestus on paigutatud nii, et ei tekiks nn privaatsuse riivet. Selleks on planeeritud mitmerindelise haljastus, so kõrghaljastus (ca 15 meetri kõrgused puud) koos kahe- ja kolme- ja nelme- ja viiemeetrilise madal- ja kesk- ja kõrghaljastusega (ca 5-6 meetri kõrgused põõsad ja 0,5-1,5 meetri kõrgused põõsad). Tulemusena istutatakse piirkonda 940 puud ja ca 40,000 põõsast. Planeeringulahendus on kooskõlas ka teemaplaneeringuga „Tallinna rohealad“.

Planeeritava ala keskuseks on jahisadam. Jahisadama ümbruses on vaba aja veetmise võimalused, rannapromenaad, sportimisvõimalused, mäguväljakud ja huvikeskus. Kogu rand, sh rannakindlustus ning ka enamuse kaist on kõikidele kasutatav, sealjuures kogu detailplaneeringualast on enam kui poolt avalikult kasutatav. Sadam on plaanis ehitada nii, et mere ökosüsteemi võimalikult vähe häirida nii ehitamise kui kasutamise käigus. Seetõttu otsustati ekspertide poolt viia sadam olemasolevast vähem kui meetrise veesügavusega asukohast lahe keskpaiga poole kohta, kus merepõhi on akvatooriumisse sissepääsu kohal looduse poolt juba piisavalt sügav ning seega ei ole vaja edaspidi teha iga-aastast mere süvendamist.

Rekonstrueeritav sadam hakkab täitma kolme peamist funktsiooni. Eeskätt on ta külalissadam umbes 200-le jahile. Jahisadamale liitub hotell ja sportimisvõimalused, jahisõitjatele vajalikud tingimused, näiteks elling, pesemisvõimalused, arstiabi, esmatarbed ja söögikohad, ning nn lähipoena tegutsev toidupood ja bürooruumid. Jahisadama juurde ehitatakse ka kalakai, mis teenindab kalapaate. Kolmandaks on sadamahoone piirkondlike keskuseks. Demograafilistele suundumustele kohaselt Kakumäe rahvastik ühelt poolt vananeb, teisalt suureneb laste hulk. Hetkel ei ole asumis keskust, kus oleks tegevust mõlemale vanusegrupile. Kavandatud keskus loob võimaluse iga vanusegrupi koosviibimiseks ning esmatarbetenuste tagamiseks. Samuti võimaldavad asumis paiknevad bürooruumid vähendada inimeste igapäevast sõitmist kesklinna ja tagasi. Lisaks toob keskus kohalikele elanikele lähemale lasteaiad, perearstikeskuse,

apteegi, sportimisvõimalused siseruumides, rannapromenaadi alguspunkti, koolituskeskuse, restoranid, lähikaupluse ja palju muud vajalikku.

Multifunktsionaalne sadamahoone on paigutatud kai vahetusse lähedusse. Sadamahoone on kavandatud arhitektuurse dominandina, so kui ülejäänud planeeringuala hooned peavad olema märkamatud, siis sadamahoone peab arhitektuuriselt olema märgatav nii mere poolt kui ka uue rajatava Nooda teed pidi tulijatele. Olemasolevate ja teiste kavandatavate hoonete asukoha maapinna kõrgusest tulenevalt (üle 4,5 meetri merepinna) on sadamahoone teiste hoonetega võrreldes kindlasti mastaapsem, kuid oluliselt kõrgem vaid ühes hoone osas, mis on 31 meetrit merepinna ja ca 2% maja üldpinna. Nimelt varieerub sadamahoone korruselise hoonetiibade pikkuse lõikes, mis ühelt poolt lisab kogu kompleksile dünaamilisust, kuid teisalt võimaldab enamuse katusest kasutusele võtta haljastatud avalike terrassidena. Hetkel on Tallinnas selline lahendus vaid Linnahalli katusel.

Kogu rajatav sadamaala on kasutatav puhkealana, mis on kujundatud muru, haljastuse, puudust käiguteede, veesilmade, jupurskaevude, kivirahnude ja istumiskohtadega meeldivaks ja inimsõbralikuks avalikuks ruumiks. Eraldi on mõeldud teismeliste, kelle jaoks on kavandatud sadamahoone lähedusse kogunemis- ja sportimisvõimalused rularampide, telkide jms näol. Kuna täna ei ole lihtne leida kohta, kus saaks istuda mere ääres, jalad vees, siis on kavandatud sadamahoone juurde kaidele ja kaldakindlustusele nn istumistrepistikud. Planeeringulahenduse realiseerimiseks on oodatud kõik head ideed merele juurdepääsemise ja rannal tegutsemise osas. Vilksatanud on juba ka merre rajatava purskaevu idee a'la Genfi järve purskaev, kuid hetkel ei ole planeeringus selliseid ettepanekuid kajastatud.

Paraneb ka tänane liikluslahendus. Liiklusuuringute käigus selgus, et üle 30% Vabaõhumuuseumi liikluskorrumusest on seotud Tabasalu poolt tulev transiitliiklusega. Ekspertide hinnangul vähendab transiitliiklust oluliselt fooriristmikud, mistõttu on kavandatud Lesta tänava, Nooda tee ja Vabaõhumuuseumi tee ristmik muuta fooriristmikuks. Sellise lahendusega vähendatakse transiitliikluse osakaalu ning samas on kindel, et olemasolevate majade elanikke teenindavalt Lesta tänavalt ning samuti uuel rajatavat hoonestust täies mahus teenindama hakkavalt Nooda teelt on võimalik ohutult pääseda Vabaõhumuuseumi teele. Lisaks Nooda tee ehitamisele on planeeritud rekonstrueerida Lesta tänav, mis ühendatakse pääste-teenistusele ringliikluse tagamiseks Nooda teega kahes kohas – sadama juures ning rajatava laste spordimänguväljaku juures. Lesta tänav ja Nooda tee haljastatakse allee põhimõtteid järgides.

Lisaks inimestele on detailplaneeringus pööratud tähelepanu ka lemmikloomadele, kellele on kavandatud mere äärde nii mänguplats kui ka ujumiskoht.

Detailplaneeringu materjalid on

igapähe kättesaadavad 22. juulist kuni 19. augustini Vabaduse väljak 7 Tallinna Linnavalitsuse teenindusbüroo info-saali lauas nr 2 ja Haabersti Linnaosa Valitsuses Ehitajate tee 109a, samuti Tallinna linnavalitsuse veebis www.tallinn.ee ja planeerija kodulehel www.ateljeesud.ee. Eraldi saadeti planeeringu materjalid DVD-l ning paberikandjal detailplaneeringu lähialal elavatele kakumäelastele ning eelneval neljal aastal planeeringu aruteludel osalenud isikutele.

Kuna detailplaneeringulahendus loob rohkelt rekreatsioonivõimalusi kõikidele Haaberstis elavatele inimestele, siis ootame aktiivset kaasalöömist arvamuse avaldamisel kõikide kakumäelaste poolt, kuid kindlasti ka lihtsalt mere ääres sportida ja jalutada armastavate tallinlaste poolt!

Haabersti Linnaosa Valitsus teatab

Kuni 19. augustini 2009 toimub vastavalt planeerimiseseaduse §-le 18 ning Tallinna linna ehitusmäärusele „Kakumäe jahisadama ja lähiumbruse detailplaneeringu“ avalik väljapanek.

Detailplaneering on vastu võetud Tallinna Linnavalitsuse 1. juuli 2009. a. korraldusega nr 1216-k. Detailplaneeringu on koostanud OÜ Ateljee Süd töö nr DP-26001, millega nähakse ette Haabersti linnaosas asuval 16,74 ha suurusel planeeringualal asuvate kinnistute jagamine ning moodustatavate kruntidele ehitusõiguse määramine üheksa kuni 3-korruselise korterelamu, kahe kuni 2-korruselise ärihoone, kahe kuni 1-korruselise tootmishoone, ühe kuni 2-korruselise lasteaia ja ühe kuni 6-korruselise sadamahoone ehitamiseks ning ühe 3-korruselise ärihoone ehitusõiguse täpsustamine. Kokku on kavandatud seitse 100% elamumaa, seitse 100% sotsiaalmaa, kaheksa 100% transpordimaa, kolm 100% ärimaa, neli 100% tootmismaa, üks 95% ärimaa ja 5% tootmismaa, üks 90% ärimaa ja 10% sotsiaalmaa ning üks 100% ärimaa või 100% sotsiaalmaa sihtotstarbega krunt. Samuti on detailplaneeringuga lahendatud ala heakorrastus ja haljastus, juurdepääsud, parkimine ning tehnovõrkudega varustamine. Kavandatava tegevusega taotletakse Tallinna Linnavalikogu 11. jaanuari 2001 määrusega nr 3 kehtestatud „Tallinna üldplaneeringu“ muutmist maakasutuse juhtfunktsiooni osas, muutes maakasutuse väikeelamute alast korruselamute alaks.

Detailplaneeringuga saab üldnimetatud ajavahemikus tööpäeviti tutvuda Haabersti Linnaosa Valitsuses Ehitajate tee 109A kabinetis 205 esmaspäeval kell 8.15 – 18.00, teisipäevast neljapäevani kell 8.15 – 17.00 ning reedel kell 8.15 – 16.00.

Avaliku väljapaneku kestel saab detailplaneeringuga tutvuda ka linnavalitsuse infosaaits Vabaduse väljak 7.

Olen jätkuvalt teiega

Igal töökäijal on õigus puhkusele, isegi linnaosa vanemal. Nii võtsingi neli nädalat suvepuhkust. Linnaosa valitsus tegutseb ka ilma minuta edasi ja ka Haabersti kenasti omas paigas. Vahepeal on küll lehed teinud veidi paanikat, kuulutades, et Viktor Vassiljev raputab Öismäe tolmu jalgelt ja suundub Riigikogusse. Kinnitan, et taolised kuuldused on kõvasti liialdatud. Oma väidetavast Riigikogusse minekust sain ise teada, kui ajakirjanikud hakkasid kallil puhkuse ajal tülitama ja küsimusi esitama. Küsimustele ei osanud ma miskiit tarka vastatagi, sest mind ennast pole siamaani asjast ametlikult teavitatud.

Nii et kõigepealt – rahu, ainult rahu. Nii, nagu enne Europarlamendi valimisi ütlesin sõpradele ja töökaaslastele, et ei kavatse Riigikogusse minna, nõnda kinnitan ka nüüd – ei lähe ma kuskile. Jah, 2007. aastal sain valijatel üle pooleteise tuhande hääle, mille eest Teile suur tänu ja sügav kummardus. Vastavalt hääle arvule määrati mind Vilja Savisaare asendusliikmeks, tema koht ongi nüüd vaba ja saadaval, koos hea palga ja kõigi hüvedega. Aga mina ei hakka sinna künka otsa trügima, kuhu mind rahvas tegelikult ju ei valinud. Lähaks ikka järgmiste valimistega, ausalt ja sirge seljaga, mitte tasahilju, külg ees ja poole aja pealt. Olen harjunud sellega, et kui võtan mingi töö teha, siis teen selle korralikult lõpuni. Mul on linnaosa valitsuses oma ülesanded täita, alustatud asjad on pooleli. Kuigi tulemas rasked ajad, kus tuleb langetada ebapopulaarseid otsuseid, kavatsetan oma kohust täita nii, nagu vaja. Koos oma alluvatega ja muidugi koostöös Teiega, head Haabersti elanikud. Loodan, et toetate mind minu otsuses ja hoiame ikka ühte.

Siinkohal tahan tänada kõiki, kes mulle helistasid ja kirjutasid, soovides õnne ja edu riigikogulasena. Mõni on juba võlgu küsinud, on ka antud häid soovitusi – esimesest istungist üks minut ära istuda, siis lahkumisavaldus sisse anda ja nii makstaksegi riigikogulase kolme kuu palk välja. Mina nii ei tee, pole kavas maksumaksja raha eest sigatseda, tahaksin selle eest tööd teha täies ulatuses ja kogu ettenähtud aja. Loodetavasti pärast järgmisi Riigikogu valimisi. Sinna on veidi rohkem kui poolteist aastat.

Dr Viktor Vassiljev, jätkuvalt Haabersti linnaosa vanem.

Väljaandja:
Haabersti Linnaosa Valitsus
Ehitajate tee 109a, 13514 Tallinn
Toimetuse telefon: 640 4806
e-post: yllar.meristo@tallinnlv.ee
Trükiarv 19 500, AS Printall
Levi: Expresspost

Birgitta Festivali korraldamine on suur seiklus

Heili Vaus-Tamm

Kuna Birgitta Festivali korraldajad tahavad publikule pakkuda igal aastal mõnda uut žanrit ja hoida kursis kogu maailmas muusikateatri vallas toimuvaga, on kõige selle ülesleidmine juba võrreldav ümbermaailmareisiga. Kusjuures ühtmoodi veenvalt tuleb Eestisse-tulemist ahvatlevaks teha nii idamaa mäestike treeninglaagrites kui ka Euroopa tippfestivalide bankettidel. Ja rännaku teeb raskemaks see, et tihti saab see toimuda vaid interneti ja telefoni vahendusel.

Ja et muusikateatri festivalile Pirit kloostri müüride vahel kõlbavad vaid tugeva sõnumiga lavastused, on sõel päris tihe. Seda enam, et praeguses majandusolukorras on vastutus publiku ees veelgi suurem. Mitte ainult piletihinna eest saadava mõttes, vaid ka moraalselt. Kunsti kaudu tulev sõnum läheb alati sügavamale inimese alateadvusse kui tavaline meediajutt. Ja kui kultuur alati aidanud rasketest aegades üle saada, siis on seegi aeg nüüd käes.

Mis siis sel aastal õnnestus publiku ette tuua?

Eri Klasi juubelietendusena avab festivali 13. augustil lugu, mis räägib armastusest. “See on ühe Eesti paari lugu,” ütleb lavastaja-koreograaf Mare Tommingas. Tegemist on üldistusega. Kuigi jutustatakse ühe paari lugu, on laval on 70 meest ja 1 naine. Muusika ja laulutekstdid pärinevad Tauno Aintsi-Leelo Tungla oratooriumist “Aeg armastada”.

Gospellaulja Joan Faulkner

Kergestikuulatavale muusikale ja südamlikele tekstidele on lisandunud armastuse kujutamine läbi tantsukeele (lembestseenid toimuvad veel all laval asuvas tiigis). Et balletitantsijad pole kalad, on tegemist järelikult tänapäeva teatritehnika trikkidega. Kõik see kokku on huvitav ja ka lõbus (paaril sünnib näiteks ühe lapse asemel korraga terve poistekoor).

Vene balleti tippteosed “Romeo ja Julia” ning “Luikede järv” esitatud Moskva Akadeemilise Balletiteatri poolt, on tase, mida eesti vaataja harva endale lubada saab. Kusjuures “Luikede järv” on vene balleti esimene koostöö Inglismaaga (lavakunstnikud on Briti saartelt). Viimased kohad on veel jäänud “Spartacusele”, kus Rooma võitlus-stseenid õpetas balletitrupile selgeks kaskadöör vürst Malõšev.

Ooperitega tuleb lavastaja, keda tänapäeva uue laine ooperimaailma üheks juhtfiguuriks peetakse – Dmitri Bertman Moskvast. Tema “Helikon-ooperi” trupp särab keskaegsete komöödiante virtuoossuse ja lustlikkusega Verdi koomilises ooperis “Falstaff”. Vaatamata kerglaselt mõjuvale süžeele naerdakse siin läbi pisarate inimkonna rumaluse pärast. Et suur ooperigeenius Verdi oma elu lõpus nimelt ainsa koomilise ooperi kirjutas, näitab, et ju siis saab läbi naeru mõnda asja paremini selgeks teha.

Suur psühholoogiline ooper “Siber” on aga vastupidi ülendav armastuslugu ja naise teekond. Füüsiline teekond Peterburi kõrgseltskonnast Siberi

vangilaagrisse ja vaimne teekond tühisest kaunitarist end armastuse eest ohverdavaks naiseks. “Naine”, “Armastaja”, “Ohver” – on ooperi osade pealkirjad. Sugugi mitte haledalt, vaid hoopis ülestõstvalt mõjub ooperi lõpp, kus oma armastatuga koos Siberisse tulnud rikas kaunitar ütleb, et ta ei kahetse, sest alles Siberis mõistis, et armastus on midagi nii võimsat, mille eest isegi elu anda pole kahju. Tundeid võimendab itaallasest hilisromantilise helilooja Giordano muusika.

Fantaasiarikkaid uperpalle muusikas näitab õhtu “Opera@jazz”, kus maestro Eri Klasi juhtimise all kõlavad armastatuimad ooperiaariad (Moskva ooperi solistid ja orkester) ning kohe samas neile tehtud džässiseaded. Mustanahaline gospellaulja Joan Faulkner särab Gershwni-kavaga õhtu teises pooles (saatjaks Estonian Dram Big Band).

Omaette kunst on suhelda taivani esinejatega, kes toovad mägedest meieni mütoloogilis-rituaalselavastuse “Ookeani hääli”. Viimane uudis on see, et nende 22 liiget nõuavad Piritale endale oma söögitegemise võimalust. Tavatu – aga mõistetav. Sest need inimesed on nii süvenenud meditatsiooni ja oma sisemisse maailma, et neile Euroopa toitu peale sundida oleks kuritegu. Ja loomulikult mõjuks see halvasti etenduse kvaliteedile. Kuna nende üks söögikord on vahetult enne lavaleminekut, näevad ilmselt ka publiku liikmed toitu valmistavaid trummareid. Just trummide, gongide ja helikausside mängimine, võitluskunstid, rituaalsed tantsud ja sisemine filosoofia on see ainulaadne kogum, millest nende esinemine koosneb. Sõnum on aga see, kuidas välise kaose tingimustes leida sisemist rahu, kuidas see kasvades muutub jõeks, ja suundub võimsana ookeani.

Et public saaks nautida etendust, on klooster kaitstud ilma eest katuse ning akna- ja ukse katetega. Tõusuga tooliread garanteerivad hea nähtavuse ja festivali restoran pakub etetellimisel õhtusööki. Et ennast aga juba festivalilainele viia, võib läbi astuda kohvikust Novell Narva maanteel, kus on üleval festivali fotonäitus, saab vaadata videolindistusi ja maitsta Birgitta magusrooga.

Neli Tallinna korteriühistut läbisid edukalt sertifitseerimise

Eesti Korteriühistute Liidu juhatuse liige Urmas Mardi andis märgid „Hea ühistu” üle neljale Tallinna korteriühistule: Läänemere 43, Õismäe tee 81, Juhkentali 32 ja Seemne 6. Sertifitseerimise projektijuhi Raimo Jõgeva sõnul on märkimisväärne, et aina enam osaleb sertifitseerimises korteriühistuid Tallinna erinevatest linnaosadest.

Sertifitseerimine annab juhatusele võimaluse küsida oma tööle ekspertide hinnangut, korteriomanikele aga tagab kindlustunde, et maja hallatakse õiguspäraselt ja korteromanike huvidest lähtuvalt. Just see ajendas Õismäe tee 81 korteriühistut endist esimeest ja juhatuse liiget Sirje Kukke osalema sertifitseerimise protsessis. Sirje Kuke sõnul on maja suhteliselt vana ja hädasti oli vaja saada head nõu, kuidas maja edasi hallata.

Koos tunnistuse ja märgiga anti sertifitseeritud korteriühistutele üle ka soovitusel, mida võiks konkreetse korteriühistut töö

parandamiseks veel ette võtta. Õismäe tee 81 korteriühistut praegune juht Svetlana Zubkova märkis, et peamine soovitus anti maja soojustamiseks. Sellega ka lähemal ajal tegelema hakataksegi.

Sertifitseerimise algusest, 2007. aasta

lõpust on märgi „Hea korteriühistut” saanud 45 korteriühistut. Järgmise sertifitseerimisvooru kuulutab Eesti Korteriühistute Liit välja varasügisel.

Lisainfo: Raimo Jõgeva, Sertifitseerimise projektijuht 55 544 524

Korteriühistute koostöös saab lahendada parkimisprobleemi

Nn „kasutu ala“ on tegelikkuses hoovis olev laste mänguväljak.

Haabersti Linnaosa Valitsuse poole on pöördunud mitmed Õismäe tee 62 elanikud, et saada selgitusi Õismäe Heakorra Seltsi allkirjade kogumise kampaania kohta. Nimelt on Õismäe Heakorra Selts postitanud Õismäe tee 62 ja naabermajade 60 ja 64 elanikele kirjad, kus ta palub toetust pöördumaks linna poole taotlusega muuta ülanimetatud majade hoovis asetsev kasutu ala autode parkimisplatsiks.

Seltsi väitel annaks see juurde 30 parkimiskohta ja leevendaks oluliselt parkimiskohtade nappust. Õismäe Heakorra Seltsi kirjas mainitud nn „kasutu ala“ on tegelikkuses hoovis olev laste mänguväljak. Mänguväljakut ümbritseb haljasala, sisehooviga piirnevate Õismäe tee 52 ja 66 akende all on ilus kasesalu. Linnaosa valitsus kahtleb sügavalt, kas nende majade elanikud nõustuvad ilusa haljaala üles kündmisega.

Aga olgu siinkohal öeldud, et Õismäe Heakorra Seltsi ei eksisteeri ei looduses ega paberil. Mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrist selle kohta andmeid ei leia. Kuna sügisel seisavad ees volikogu valimised, lubab seltsi kõneisikust aktiivne kodanik ühe suletõmbega lahendada Õismäel parkimisprobleemid. Kolleegid linnaosa valitsusest mäletavad, et taolisi kampaaniaid on Õismäe Heakorra Selts nimel ka varem üritanud läbi viia.

Voodist autosse astumine jääb unistuseks

Linnaosa valitsus ei ole kunagi varjanud, et parkimisprobleem on Õismäe olemas. Autoomanike seisukohalt ei ole parkimisprobleemi, kui ta saab nõ voodist autosse astuda. Alkirjade kogumine ei laenda probleemi, kuid meil on kehtiv ja toimiv süsteem, kuidas korteriomaniikud ühiseid probleeme saavad ühiselt lahendada.

Korteriühistu on see organ, kes tegeleb maja ja tema ümbruse haldamisega. Aga tundub, et sellega Õismäe Heakorra Seltsi esimees ei ole kursis. Korteriühistu Õismäe tee 60-61 esimees Natalja Krasina teatel on ühistu väga hästi kursis parkimisprobleemidega. On kaalutud ka osaleda projektis „Hoovid korda“, et linnavalitsuse rahalisel toel rajada juurde parkimiskohti. Sel aastal ei olnud see siiski võimalik, kuna ühistu finantsseis on suhteliselt suure arvu võlgnike tõttu raske. Linna abi „Hoovid korda“ projektile tähendab seda, et ühistu peab siiski 30% tööde maksumusest ise tasuma.

Projekti „Hoovid korda“ abil on mitmed Õismäe korteriühistud rajanud juurde parkimiskohti. Aga kõnealune sisehoov on ümbritsetud kaheksa 9-korruselise majaga. Neist nelja maja 58, 60, 62 ja 64 sissepääsud on pööratud hoovi poole ja nendes majades elavad autoomanikud on huvitatud parkla laiendamisest. Ülejäänud majade elanikud on vastupidi huvutatud haljastuse säilimisest ja arendamisest. Siin ei ole ühelgi ühistul üksinda võimalik parkimisprobleemi lahendada. Sihile võib viia ainult ühistutevaheline koostöö.

Ikka ja jälle vargustest

Marina Öunapuu, Haabersti konstaablajaoskonna juht, vanemkonstaabel

Viimasel ajal on saagenud vargused autodest, keldritest ja abiruumidest. Paanikaks küll põhjust ei ole, sest vaatamata meid kõiki puudutavale majandussurutisele, massilist varguste tõusu täheldatud ei ole.

Kui vanasti langes autodesse sissemurdmisel varaste saagiks sinna jäetud erinevaid, sageli väga kalleid ja professionaalseid, tööriistu, siis viimasel ajal on autoomanike meeled nii hajevil, et ikka ja jälle unustatakse sõidukisse sülearvuti...Sellest ka meeldetuletus – ärge jätke sõidukitesse, ei istmete peale ega nende vahele, vargaid peibutavaid esemeid. Selliseks esemeks võib olla nii ujumisriietega kilekott kui ka navigatsiooniseadme hoidik esiklaasil. Esimesel puhul võidakse arvata, et kilekotis on midagi väärtuslikku, teisel puhul oletatakse, et kindlasti on navigatsiooniseade ise kindlaekas.

Endiselt on varaste lemmikkuubaartikkel jalgratas. Kuna enamasti hoitakse neid keldrites ja abiruumides, tasuks veenduda, et panipaigal on korralik uks ja lukk.

Alates 01.06.09 on Haabersti konstaablipunktis ainult piirkonnakonstaablid, kellede vastuvõtuajad on esmaspäeviti kell 15:00 – 18:00 ja teisipäeviti kell 10:00 – 12:00.

Soovime Haabersti elanikele päikeselist ja turvalist suve.

MUNITSIPAALPOLITSEI UUDISED

Haabersti linnaosas algatas Munitsipaalpolitsei juulis 79 väärtemenetlust, s.h.:

9 menetlust heakorra eeskirja rikkumise asjades;

5 menetlust Liikluseeskirja rikkumise asjades (mootorsõiduki valesti parkimine);

63 menetlust ühistranspordis piletita sõitmise asjades.

Rahatrahve määrati kokku 39080 krooni ulatuses.

Uued lastemänguväljakud

Vastvalminud uued mänguelemendid võeti laste poolt kohe omaks. Õismäe tee 33 kuni 45 elamute vahel hoovis asuv mänguväljak.

Haabersti rajati ja renoveeriti viis lastemänguväljakut, kus parandati vanu ja paigaldati uusi mänguelemente, on millest soosituimad ronimistorud, liurennid ja kiiged.

Haabersti linnaosa renoveeritud lastemänguväljakud asuvad Õismäe tee 33 kuni 45 elamute ja 111, 113A, 117 ja 119 elamute vahelisel hoovialal, Järveotsa tee 3 ja 5 elamute sisehoovis. Astangu elamurajoonis ehitati kaks uut mänguväljakut – Astangu 60 ja 54 elamute vahele ning Astangu 66 vastas spordiväljaku kõrvale.

Mänguväljakutele paigaldati beebi- ja vedrukiiged, mängurongid ja mänguautod, kaalu kiiged, keerdpoomid, ronimistorud ja iste- ning pargipingid.

VÄVARARS

Kardinad, kodutekstiil ja bižuterii

Eripakkumine!
Selle reklaami ettenäitajale
soodustus -10% ostuhinnast
Спецпредложение!
Предъявителю данной рекламы
скидка с покупки -10%

“Vävars” kauplustes suur valik
kardinakangaid, sitsi-, trikotaazi-, voodrikangaid
ja palju muud: voodipesu, laudlinad, käterätikud, bizuterii,
kardinapuud, niidid, nõöbid, lukud, lõngad ja muud
õmblustarvikud, kardinate õmblemine.

Магазин „Vävars“
Большой выбор гардинных и других тканей
(ситец, трикотаж, подкладные ткани и др.)
постельное бельё, скатерти, полотенца, бижутерия,
карнизы, нитки, пуговицы, швейная фурнитура
и другие принадлежности. Пошив гардин.

Ootame Teid meie kauplustes
Õismäe tee 107A „Bentoni keskuse“ II korrusel;
Vana-Viru 10 / Aia 3 „WW Passaaz“ II korrusel;
Mahttra 1 „Mustakivi keskuse“ II korrusel eskalaatori juures

Ждем Вас по адресу
Ыйсьмэз тээ 107А в „Bentoni keskus“ 2-ой этаж;
ул. Вана-Виру 10 / ул. Аиа 3 2-ой этаж „WW Passaaz“;
ул. Махтра 1 в центре Мустакиви 2-ой этаж

HAABERSTI SOTSIAALKESKUSE ÜRITUSTE KAVA

29.juulil kell 10.00 Matk loodusesse. Juhib Kaljo Kosk.

30.juulil kell 13.00 Õuekohvik. Kell 14.00 Kontsert. Külalisteks rahvatantsurühm ”Kungla memmed” ja “Vokiratas”.

5.augustil kell 10.00 Matk loodusesse. Juhib Kaljo Kosk.

6.augustil kell 13.00 Õuekohvik. Kell 14.00 Kontsert. Külalisteks on “Pelgulinna memmed” ja kapell. Juhatab Saima Kallau

11.augustil kell 14.00 Alina Orava suvise personaalnäituse avamine.

12.augustil kell 10.00 Matk loodusesse. Juhib Kaljo Kosk.

13.augustil kell 13.00 Õuekohvik. Kell 14.00 Kontsert. Külalised Kehrast. Naisansambel “Kodu”, juhatab Liivi Kütt.

19.augustil kell 10.00 matk loodusesse. Juhib Kaljo Kosk.

26.augustil kell 10.00 matk loodusesse. Juhib Kaljo Kosk.

27.augustil kell 13.00 Õuekohvik. Kell 14.00 Kontsert. Esinevad külalised Kesklinna Sotsiaalkeskusest.

Lastehoid Nöpsik

Augustis avatakse
Veskimetsas uus lastehoid.
Ootame oma hoidu 1,5-4
aastaseid põngerjaid.
Lisainfot saab kodulehelt
www.nopsik.ee
Või e-maili teel
katrin@nopsik.ee

UUS VANN
VANASSE VANNI
2 TUNNIGA!

OÜ Vann Vannis
E - R 9 - 18
tel. 656 0941
50 31 943
www.vannvannis.ee

Tule Tallinna Sulgpallikooli treeningutele!

Pakume augustis lastele tasuta sulgpallitreeninguid Zelluloosi Vabaajakeskuses (Tartu mnt.80 D)
Treeningud esmaspäeval ja kolmapäeval kell 14.00-15.00.
Esimene treening 4.augustil kell 14.00
Treener V kutse-kvalifikatsiooniga Aigar Tõnus.
Registreerida tel. 56902481 või e-mailil aigartonus@hotmail.com
Reketid sulgpallikooli poolt.
Koolitusluba 81444
uuri lisa: www.sulgpallikeskus.ee

UUS LASTEASJADE POOD
MÄNGUASJAD
LASTERIIDED

Kadaka tee 44
Avatud
E-R 10 – 19 L 10 - 15

AITAN MÜÜA KINNISVARA

Alexandra Eller 55 573 391
66 84 700 1partner@1partner.ee www.1partner.ee

1Partner
KINNISVARA

Optimus Pro
extreme cleaning service

Optimus Pro OÜ on professionaalseid eripuhastus-teenuseid pakkuv firma. Osutame teenust nii sise kui ka välitingimustes. Suurem osa tööst teeme surve all oleva kuuma auru abil, mis lagundab bakterid, viirused, seened ja teised mikroobid, eemaldab lõhna.

- ☞ Autosalongi puhastus
- ☞ Pehme mööbli ja vaipade süvapuhas
- ☞ Grafiti eemaldus ja fassadi kaitse
- ☞ Tulekahju- ja uputusjärgne koristus
- ☞ Surmajärgne koristus
- ☞ Putukate ja näriliste hävitamine

Lisaks veel palju muud...
www.optimuspro.ee
tel: 55515044

KOPLI KÜTTELADU
Pakume

- Puitbriketti
- Kaminapuid
- Turbabriketti
- Puidugraanuleid

Kojuvedu Tallinna piires tasuta!
Abivalmis teenindus!
Tellimine telefonil
66 00 190; 51 36 999
info@kytteladu.ee
Vaata ka: www.kytteladu.ee

Hambaravi ja proteesimine

- konsultatsioon
- hambaravi
- proteesimine
- hammaste valgendamine
- hambakaunistused
- röntgen

Dr Tiit Tammekänd
Dr Galina Hurtina
Kadaka tee 72-303
Tel 650 2930

Müüa loomasõnnikut
7t – 1900 kr, 15t – 2900 kr, mulda, killustikku, kruusa ja liiva. Tel. 56200473; 6701290,
e-post: taluaed@hotmail.ee

REKLAAMI TELLIMINE

tel. 640 4806
5114412

e-post:
yllar.meristo@tallinnlv.ee

ITBuss

Arvutite ja elektroonika remont
Ремонт компьютеров

üldinfo 5078769
tehnikud 56460088
rocca@itbuss.ee
www.itbuss.ee/rocca

ITBuss place, Alexela bensiinijaam
Rocca-al-Mare keskuse parkla, Tallinn

Avatud E-R 10 -19 L-P 12 -17